

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvintum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput VII. a Clemens III.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74544](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74544)

ff. de minor. l. si adulterium, §. 1. ff. ad leg. Jul. de adul. & in terminis præposteræ libidinis constitutum fuisse refert Harmenopolus lib. 6. promptuarii, tit. 4. ibi: Præter naturam lascivientes, tam agens, quam patiens gladio plectantur; nisi forte qui passus est, minor erit. Unde rectè pœnitentiæ tempus imponitur, & taxatur in c. 16. juxta ætatem ipsius delinquentis, ut etiam pœnitentiæ levior imponitur, quando peccatum hoc solummodo attentatum, non verò consummatum fuit, ut ex D. Isidoro refert

Carnotensis p. 9. Decreti, c. 94. in hæc verba: Si quis ex juvenibus, vel aliqua suspiciosa persona cum parvulis jocus fuerit, dimurna pœnitentiâ maceretur. Licet enim conatus in aliis delictis opere non consummato non puniatur; tamen in hoc teterrimo crimine propter ejus atrocitatem conatus extra ordinem vindicatur, l. 1. §. final. ff. de extra ordin. crimin. Prosequitur ipsius canonis illustrationem Zerdain ad vers. c. 146. n. 11.

CAPUT V.

Alexand. III. Vni-versis a Abbatibus.

Sanè si Episcopi aliqui ab Abbatibus aliquid præter debitam obedientiam contra libertatem ordinis a prædecessoribus nostris, & a nobis indultam exigunt, liberum sit eisdem Abbatibus Ap. auctoritate denegare quod petitur, ne occasione ista, b ordo iste, qui hæcenus liber extitit, perpetuè servitutis laqueo vinciat.

NOTÆ.

¹ a **A**bbatibus.] Ita etiam legitur in secunda collectione, sub hoc iii. cap. 1. sed in margine pro Abbatibus, legitur Episcopis, & quælibet litera retineri potest, cum Alexander III. generaliter, tam cum Abbatibus, quam cum Episcopis loquatur.

b Ordo iste.] Forfan agebat Alexander de ordine Cisterciensi, quem speciali affectu diligebat; unde varia privilegia huic præclaro ordini concessit, ut notavi in cap. cum in ordinem 6 de rescript. cap. nuper, de decimis. Commentarium hujus textus dedi in cap. 1. de supplend. neglig. cap. ne Dei Ecclesia, de simon.

CAPUT VI.

Alexand. III. Nor-vicensi a Episcopo.

Illud etiam de Vicariis, qui b personis c fide, & sacramento obligati sunt, duximus statuendum, quod si fidei, & sacramenti religione contempta d personam sibi falsò affumentes, contra personas se erexerint, & super hoc in jure vel e confessi, vel f convicti fuerint, de cætero in eodem Episcopatu ad officii sui executionem non admittantur.

NOTÆ.

¹ a **N**orvicensi.] Ita etiam legitur post Concil. Lateran. p. 38. c. 2. & in secunda collectione, sub tit. de jurejur. cap. 1. ubi additur, pars capitulis Consultit. Sed verius credo, in præfenti referri partem textus in cap. significavit, de offic. deleg. cap. clericos, de offic. Vicarii.

² b Personis.] Id est rectoribus proprietariis ipsarum Ecclesiarum, ut probavi in cap. 8. & 12. de rescript.

c Fide & sacramento.] Id est fidelitate juramento promissa, juxta tradita in c. 2. & 3. de jurejur. Unde præfens textus in secunda collectione compilatus fuit sub tit. de jurejur.

d Personatum.] De personatu egi in cap. ad aueres, de rescript.

e Confessi.] Juxta ea, quæ adduxi in c. 2. de confessis.

f Convicti.] Juxta tradita in c. at sclerici, de judiciis. Et de his Vicariis, tam perpetuis, quam temporalibus, egi in tit. de offic. Vicarii.

CAPUT VII.

a Clemens III.

Cum ad quorundam malitiam coercendam in Concilio fuerit b Lateranen. multà deliberatione statutum, ut Archiepiscopi, Episcopi, Archidiaconi, Archipresbyteri etiam, & Decani certum evectionis numerum, & personarum in Ecclesiarum visitationibus non excedant; quia sicut audivimus, quidam ex prædictis personis id in Ecclesiis vestris nequaquam observant, super hoc commoditati vestræ duximus salubriter, & attentius providendum: ideoque disc. vestræ præsentium auctoritate concedimus, ut si prænominatæ personæ numerum evectionis, & personarum in Concilio constitutum, cum Ecclesias visitant, excedere fortè præsumperint, & pro illis procuracionem exequerint, liberum sit vobis auctoritate Apostolica denegare; & si propter hoc in Ecclesias vestras, vel clericos vestros aliquam sententiam promulgaverint, ipsam auctoritate Apostolica decernimus non tenere.

D.D. Gonzal. in Decretal. Tom. V.

Q9

NOTÆ.

NOTÆ.

^a *Clemens III.*] Ita legitur in secunda collectione, *sub hoc tit. capite 3.* nullibi tamen

exprimitur cui rescribat Pontifex.

^b *Lateran.*] Relato in *cap. cum Apostolus*, de censibus, ubi commentarium hujus textus dedi.

CAPUT VIII.

Cœlestinus III, ^a *Faventin. Episcopo.*

Sicut unire Episcopatus, atque potestati subicere alienæ, ad supremum Pont. pertinere dignoscitur; ita Episcoporum est suæ diœcesis Ecclesiarum unio, & subjectio earundem. Cùm itaque sicut nobis innotuit, Prior Granden. monasterium suum, quod est in tua diœcesi, & de tuo debet ordinari consensu, monasterio de Cerat. tuo assensu minimè requisito subjecerit, sive unierit: f. t. per A. f. m. & indulgemus, ut quod fecit super hoc te inconsulto, tibi liceat auctoritate nostra, sicut justum fuerit, infirmare, non obstante assensu, vel confirmatione, quam Metropolitanus interposuisse proponitur; cùm in diœcesi sui suffraganei, absque sui Episcopi consensu, non debeat aliquid hujusmodi contra constitutiones ^b canonicas attentare. Nos quoque id decrevimus, pro ut dictum est, irritandum, statuentes, &c.

NOTÆ.

^a *Faventino.*] Ita etiam legitur in secunda collectione, *sub hoc tit. cap. 4.* De Faventina diœcesi nonnulla adduxi in *cap. 11. de renunc.*

^b *Canonicas.*] Relatas in *cap. pastoralis, de officio ordin.*

COMMENTARIUM.

^{1.} *Probatur, & irradiatur conclusio.* EX hoc textu sequens communiter deducitur assertio: Pontifex tantum potest unire Episcopatus. Probant eam textus in *cap. unio 10. quest. 3. cap. postquam 49. cap. & temporis. cap. decimas, §. final. cap. plures, §. juu ergo 16. quest. 1. cap. eam te 4. de atar. & qualir. cap. ita nos 25. quest. 2. cap. exposuisti 33. de præbend. cap. cum nostris 6. de concess. præb. cap. pastoralis, de donat. cap. 1. de rebus Eccles. lib. 6. Clement. 2. eod. tit. Clement. 1. §. ad hoc, de stat. monach. cap. 1. ne Sede vacante, cap. quod translationem, de offic. leg. Clement. 1. ut lit. pend. Concil. Trid. sess. 21. de reformat. cap. 5. & sess. 24. cap. 13. Consonant de jure Regio lex 13. tit. 5. part. 1. lex 2. tit. 10. Illustrant ultra congestos in præfenti à Barboza, & de jure eccles. lib. 3. cap. 16 per tot. & de potest. Episcop. alleg. 66. Vighellius in method. juris can. lib. 3. cap. 1. Duarenus de sacr. eccles. ministr. lib. 5. cap. 6. Corvinus lib. 2. aphorism. jur. Pontif. tit. 23. Rufiniacus lib. 3. constit. Pontific. tit. 7. cap. 7. Velascus de privil. pauper. part. 1. quest. 12. per tot. Petrus Gregorius lib. 1. part. 1. tit. 27. cap. fin. & de benefic. cap. 10. & de rescript. cap. 3. num. 25. Fragofo de regimin. Christ. Reipub. part. 2. lib. 9. disput. 20. §. 6. Valenzuela consil. 4. num. 161. Solorzanus tom. 2. lib. 3. cap. 4. num. 1. Frances fusè de Ecclesiis Cathedralibus, cap. 8.*

^{2.} *Impugnatur irradiata assertio.* Sed pro dubitandi ratione in præsentem assertionem ita insurgo. Tam Pontifex in Ecclesiis univ. orbis Christiani, quàm Episcopi in Ecclesiis suæ diœcesis non verum, & perfectum dominium habent, sed ad instar usufructuarii se habent fructus ex eis percipiendo, ut probavi in *c. 1. c. cum in officio, de testam.* Sed usufructuarius circa rei for-

mam nihil potest mutare, l. 1. ff. de usufructu, sed re ipsa tantum uti, salvâ ejus substantiâ, §. 1. Inst. de usufructu. Ergo nec Pontifex Ecclesias Cathedralis, nec Episcopus Ecclesias suæ diœcesis unire possunt; siquidem per unionem mutatur forma ipsarum, ex l. final. Cod. de vend. rer. civit. lib. 10. l. 2. final. Cod. de præbend. Decret. eod. lib. probat Zippaus contra habitum Cassani cap. 12. Ergo nec Pontifex Ecclesias Cathedralis, nec Episcopus Ecclesias suæ diœceseos unire valent. Augetur hæc dubitandi ratio ex eo, nam quælibet Ecclesia debet habere suum Rectorem, cap. quia nonnulli 3. cap. conquerente 6. de cleric. non res. cap. precipimus 53. 16. quest. 1. cap. sanctorum, 70. dist. Sed per unionem necessario una ex Ecclesiis manet sine Rectore: ergo similis unio fieri non poterit. Secundò in eandem assertionem, quatenus in ea docetur tantum Pontificem posse unire Ecclesias Cathedralis, Episcopum verò Ecclesias diœcesanas, sic argumentor. Quælibet res per eandem causas dissolvitur, per quas & creatur, cap. 1. ubi dicimus, de regul. jur. sed nova Episcopatus institutio, seu erectio auctoritate Concilii provincialis, & cum consensu Principis secularis fieri debet, can. 65. Concil. Afric. qui est. 98. Synodi Carthag. apud Balsamonem, ibi: Placuit & illud, ut plebes, quæ nunquam habuerunt proprios Episcopos, nisi ex Concilio plenario uniuscujusque provincia, & Primatis, atque consensu ejus, ad cuius diœcesim eadem Ecclesia pertinebat, decretum fuerit, minime accipiant. Ergo & suppressio, seu unio fieri debet. Hoc jure S. Medardi tempore Episcopatus Noviomensis, & Tornacensis in unum coaluerit, consensu Metropolitanæ, & provincialium, ac Regis, ut refert Fortunatus in ejus vita, cap. 16. apud Surium die 8. Junii, ibi: Pontifici demum, Metropolitanæ scilicet, & comprovincialium suorum evectus auctoritate, Regisque, ac Procernum assensu, plebique coactus incessabili acclamatione, vix consensit, & unanimi, Pontifici videlicet, ac Regali auctoritate duas illas Ecclesias unam fecit. Vtrumque ovile pastor egregius consilio, & auctoritate comprovincialium Episcoporum tempore Hormisdæ Pontificis sub sancto Remigio tunc temporis Rhemorum Archiepiscopo, assensu Regis, & curialium, ac